PLANER

Podejmij wyzwanie – zaplanuj działanie!

CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ

WITAMY W TWOIM OSOBISTYM PLANERZE!

Ten **planer** jest po to, żebyście jako zespół projektowy zaplanowali swoje działania. W obliczu globalnych wyzwań, takich jak zmiana klimatu, każdy i każda z Was ma do odegrania ważną rolę – aby skuteczniej się do niej przygotować i przeprowadzić satysfakcjonujące działanie, warto zarówno działać wspólnie i przegadywać Wasze plany, jak i znaleźć przestrzeń dla siebie – na własną refleksję i swój rozwój.

W planerze podpowiemy, gdzie szukać potrzebnych informacji i jak zaplanować pracę w Waszej grupie projektowej. Będziemy Cię również zachęcać do spisywania refleksji, opinii i pomysłów.

W projekcie ważna jest zarówno znajomość własnych możliwości i potrzeb, jak i mocnych stron oraz oczekiwań całej grupy. Projekt to praca zespołowa.

Planer należy do Ciebie. Refleksje i notatki wpisane do planera należą do Ciebie. Możesz dzielić się tym, co piszesz z grupą, ale również możesz zachować to dla siebie. Planer możesz dowolnie ozdabiać, tak by był jak najbardziej Twój.

Realizując projekt uczniowski w programach **Globalna szkoła** lub **Ekologiczna szkoła** zyskujesz podwójnie – jako osoba uczestnicząca nabywasz nowe kompetencje, które ciężko przyswoić poprzez samą naukę w szkole, a także jako część społeczności szkolnej i lokalnej, do której należysz i na rzecz której działasz.

PROJEKT MŁODZIEŻOWY

Projekt młodzieżowy, który zamierzacie zrealizować, jest zespołowym działaniem, koncentrującym się na wybranym problemie, który chcecie wspólnie rozwiązać. Projekt to działanie uczniowskie, zaś rolą nauczyciela i nauczycielki jest wprowadzenie Was w metodę projektu, pomoc przy wyborze tematu, zaplanowaniu działań, pomoc w rozwiązywaniu trudności, a na koniec dokonanie wspólnie z Wami podsumowania. Więcej informacji znajdziecie na podstronie:

⇨ *https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt*.

A tutaj film o projekcie młodzieżowym:

⇨ *www.bit.ly/CEO_filmoprojekcie*.

PRZYGOTOWANIA DO REALIZACJI PROJEKTU:

03 .... **Grupa projektowa**
06 .... **Zbieranie informacji**
18 .... **Diagnoza**

ETAPY PROJEKTU MŁODZIEŻOWEGO:

21 .... **Temat projektu**
22 .... **Cel projektu**
24 .... **Działania projektowe**
28 .... **Prezentacja efektów**
31 .... **Ewaluacja, czyli podsumowanie**

JA, ...

CO LUBIĘ ROBIĆ?

ZAINTERESOWANIA?

CZY INTERESUJĄ MNIE INNE GLOBALNE WYZWANIA?

CO INTERESUJE MNIE W TEMACIE ZMIANY KLIMATU?

DLACZEGO CHCĘ DZIAŁAĆ W PROJEKCIE?

Napisz kilka słów o sobie! Spisz lub narysuj rzeczy, które lubisz. Zastanów się, co najbardziej interesowałoby Ciebie w pracy projektowej?

GRUPA PROJEKTOWA

Tworzenie grupy projektowej to pierwszy i zarazem kluczowy etap projektu, mający istotny wpływ na przebieg zdarzeń. W zależności od rozmachu działań grupa powinna liczyć od 5 do 10 osób – choć wiemy, że zdarzają się też grupy zarówno 3-, jak i 30-osobowe.

Praca w projekcie jest działaniem zespołowym. Najlepiej poprzedzić ją wskazaniem własnych mocnych stron, określeniem obszarów lub zagadnień, w których chcecie się wzmocnić lub nabyć nowe umiejętności. Zastanówcie się indywidualnie, jakie są Wasze osobiste powody udziału w projekcie. Określcie swoje kompetencje; możecie to zrobić, tworząc własną wizytówkę. Jeżeli wszyscy członkowie i członkinie grupy zgodzą się – wizytówki możecie wyciąć i powiesić w sali, w której się spotykacie.

STWÓRZ SWOJĄ WIZYTÓWKĘ

SUPERBOHATER/KA

(imię/pseudonim)

Moje moce – co potrafię?	**Moje osiągnięcia – co zrobiłem/zrobiłam?**
Mój rozwój – czego chcę się nauczyć?	**Mój przewodnik /moja przewodniczka – kto i jak pomoże mi w rozwoju?**

SPOTKANIA

Dobra grupa projektowa **stara się ze sobą regularnie spotykać**. Stałość spotkań pozwoli Wam lepiej rozłożyć pracę na kolejne tygodnie, dzięki czemu zmniejszycie ryzyko niewywiązania się z części zadań.

Kolejnym krokiem po integracji grupy projektowej i wyznaczeniu stałych terminów spotkań jest spisanie kontraktu. Kontrakt to zbiór zasad dotyczących współpracy w grupie. Propozycje zasad może zgłosić każda uczestnicząca w projekcie osoba, ale aby zostały one przyjęte, musi je zaakceptować reszta zespołu.

ĆWICZENIE: *Kontrakt*: *https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt*.

Stwórzcie kontrakt na większym arkuszu papieru, podpiszcie i powieście w widocznym miejscu, w sali spotkań.

SUPERBOHATERKA

(imię/pseudonim)

Moje moce – co potrafię?

Moje osiągnięcia – co zrobiłem/zrobiłam?

Mój rozwój – czego chcę się nauczyć?

Mój przewodnik /moja przewodniczka – kto i jak pomoże mi w rozwoju?

JA I MOJA GRUPA

Spiszcie członków i członkinie Waszej grupy. Możecie zebrać podpisy i stworzyć portret grupy.

Jesteś teraz częścią grupy projektowej ⇨ ustanowiliście zasady współpracy ⇨ podpisaliście je. **Teraz znajdźcie salę, w której możecie się regularnie spotykać** – zawieście tam Wasz kontrakt. Zapraszamy do dalszych działań!

ZBIERANIE INFORMACJI

Jak już pewnie wiesz, tematy globalnych wyzwań takich jak zmiana klimatu, łączą w sobie wiele tematów i wątków. Pracujesz w trzech wybranych obszarach: zmianie klimatu, równości płci lub migracjach. Rzetelne działania projektowe muszą być poprzedzone przygotowaniem merytorycznym.

Zapraszamy Cię zatem do zebrania danych i pogłębienia wiedzy, by później wybrać temat, na którym chcecie skupić się w projekcie. Obejrzyj video Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ): *https://globalna.ceo.org.pl/material/malala-przedstawia-cele-zrownowazonego-rozwoju/* ***The World's Largest Lesson Introduced by Malala Yousafzai*** (dostępne na Youtube), a następnie wypisz po 3 hasła, informacje lub refleksje w tych trzech obszarach:

GLOBALNE WSPÓŁZALEŻNOŚCI

- .....
- .....
- .....

ZMIANA KLIMATU GLOBALNIE

- .....
- .....
- .....

ZMIANA KLIMATU LOKALNIE

- .....
- .....
- .....

Świetnie Ci poszło, właśnie te trzy tematy będą pojawiały się w całym programie, w którym bierzesz udział. Zapoznaj się z kolejnymi stronami planera, a następnie z grupą wybierzcie temat Waszego projektu (str. 21).

STWÓRZ TUTAJ SŁOWNICZEK NOWYCH POJĘĆ

Zmiana klimatu

Sprawiedliwość klimatyczna

Współzależności

Przez cały proces pracy nad projektem spisuj w tym miejscu nowo poznane definicje i zagadnienia – **zobacz na koniec, ilu nowych rzeczy się nauczyłaś/nauczyłeś**.

DLACZEGO MÓWIMY O ZMIANIE KLIMATU?

WYZWANIE WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA

Zmiana klimatu wywołuje wiele emocji i wokół niej pojawiają się sprzeczne opinie. Jest to temat złożony, trudny i wymaga czasu, aby go zrozumieć, ale skutki zmiany klimatu dotykają nas już teraz bez względu na to, czy je dostrzegamy, czy nie.

Żyjemy w uprzywilejowanym świecie, w którym skutki zmiany klimatu, choć widoczne, nie budzą często wielkich obaw. Towarzyszy nam myślenie, że zmiana klimatu uwidacznia się w topniejących lodowcach, suszach w Afryce, huraganach w Azji. Tymczasem ona jest tak samo tutaj, jak i wszędzie na świecie i pokazuje nam, że jesteśmy częścią wielkiej układanki. I tak jak mrówka w mrowisku nie wie o tym, że otacza ją las, tak my musimy sobie przypomnieć, że stanowimy tylko część ekosystemu. Często więc zmiana klimatu nazywana jest wyzwaniem dla ludzkości, między innymi dlatego, że to byt ludzi na Ziemi jest zagrożony. Jeśli chcemy przetrwać, musimy pomyśleć o innych żyjących na tej planecie istotach, bo zmiana klimatu dotyczy **WSZYSTKICH**. Dlatego potrzebna jest powszechna mobilizacja na różnych poziomach: indywidualnym, lokalnym i globalnym. Tylko w ten sposób zmiana jest możliwa. Pierwszym krokiem jest zdobycie wiedzy, co właśnie robicie, ponieważ zrozumienie problemu pozwala stworzyć jego rozwiązanie.

KONSENSUS NAUKOWY

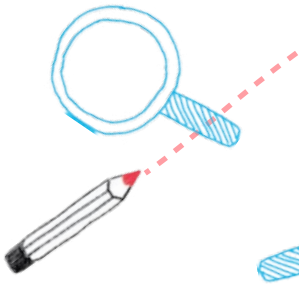

Środowisko naukowe bada klimat od XIX wieku i jest zgodne – zmiana klimatu jest wywołana działalnością człowieka i musimy zacząć działać, jeśli chcemy przetrwać jako ludzkość na tej planecie.

Naukowcy ustalili konsensus naukowy dotyczący zmiany klimatu. To znaczy, że klimatolodzy i klimatoložki są specjalistami w swojej dziedzinie i wypracowanie wspólnego stanowiska wymagało lat badań i wielu znalezionych dowodów, dzięki czemu możemy im ufać.

Najważniejszą instytucją naukową w zakresie zmiany klimatu jest działający od 1988 roku **Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu** (ang. *Intergovernmental Panel on Climate Change*, w skrócie *IPCC*), który co kilka lat publikuje bardzo szczegółowy raport naukowy dotyczący prognoz na przyszłość i działań, które musimy podjąć globalnie, żeby ograniczyć skutki zmiany klimatu. To właśnie na podstawie tych raportów wiemy, jaki jest obecnie stan planety i co musimy zrobić, aby móc na niej dalej żyć. Szerzenie informacji o raportach i innych doniesieniach naukowych sprawia, że możemy pogłębiać wiedzę o zmianie klimatu, rozumiemy, z czym mamy do czynienia, odróżniamy problemy związane z klimatem od zanieczyszczenia powietrza, smogu, zmiany temperatury i następnie potrafimy prowadzić odpowiednie działania na rzecz ochrony klimatu.

SPRAWIEDLIWOŚĆ KLIMATYCZNA

Przede wszystkim zależy nam na tym, aby mówić o zmianie klimatu ze względu na sprawiedliwość. Skutki zmiany klimatu odczuwają najmocniej ci, którzy najmniej się do niej przyczynili – mieszkańcy i mieszkanki globalnego Południa, gorzej sytuowane grupy, zwierzęta i rośliny. Obecną epokę nazywamy antropocenem, czyli epoką człowieka. Nazwa ta wskazuje na wpływ, jaki działalność człowieka wywarła na środowisko oraz niesprawiedliwość wobec innych istot. Pokazuje też ogromną moc sprawczą człowieka. Wykorzystajmy ją na mądre działanie.

DRZEWO ZALEŻNOŚCI

Stwórz drzewo zależności (tutaj lub z całą grupą na tablicy). Zapoznaj się z poniższymi materiałami i uzupełnij poszczególne partie drzewa:

⇨ wyd. KARAT, 2009 – dostępne on-line ***www.bit.ly/Karat_miniprzewodnik***.

Pomyśl, czym dla Ciebie jest działanie na rzecz globalnego wyzwania. Dlaczego wszyscy musimy się zaangażować, żeby zmiana była możliwa?

Obejrzyj film ***My jesteśmy zmianą***: ***https://bit.ly/MądrzeDlaKlimatu***.
Jaką zmianą możesz być Ty?

ZMIANA KLIMATU

O zmianie klimatu mogłeś/mogłaś usłyszeć w telewizji, internecie, szkole i na ulicy. Klimat to temat, który jest wszechobecny. Najpierw indywidualnie, następnie w grupie, spiszcie wszystkie znane Wam przyczyny i skutki zmiany klimatu. Zachęcamy Was do obejrzenia podlinkowanego video (cały film jest również dostępny na YouTubie):

⇨ ***PUNKT KRYTYCZNY Klimat się zmienia***, WWF, 2018, *www.bit.ly/WWF_punktkrytyczny*.

ZMIANA KLIMATU	
PRZYCZYNY	**SKUTKI**

ZADANIE – FAKTY I MITY

Zmiana klimatu wywołuje różne emocje u ludzi. Powstało wiele mitów, jak i opinii na ten temat. By poznać część z nich, wykonaj poniższe zadanie – indywidualnie lub z całą grupą.

Ze strony ***www.naukaoklimacie.pl/fakty-i-mity*** spisz 5 mitów, które najczęściej słyszałeś/słyszałaś i korzystając z własnej wiedzy, dodatkowych źródeł lub informacji z zajęć, zamień mity na fakty.

MITY	FAKTY

By poznać jeszcze więcej opinii, obejrzyj video: ***Globalne ocieplenie | Kto się myli na temat zmian klimatu?***, Kanał ***Wojna Idei***, Youtube 2019 – ***www.bit.ly/klimat_argumenty***.

WSPÓŁZALEŻNOŚCI – GLOBALNA PÓŁNOC I POŁUDNIE

Obecnie stosowany podział na globalną Północ i globalne Południe jest dość umowny. Globalna Północ to kraje tzw. „Zachodu" – głównie Europy i Ameryki Północnej, ale także Australia i Nowa Zelandia, które choć znajdują się na południowej półkuli, plasują się wśród najbardziej uprzemysłowionych i rozwiniętych gospodarczo państw świata. Globalne Południe – kraje Afryki, Azji czy Ameryki Południowej, należą do mniej rozwiniętych gospodarczo państw, z kolei zamieszkuje je większość ludności świata – ponad 2/3 wszystkich mieszkańców i mieszkanek.

Obejrzyj na koniec video: ***How does climate change hit poor countries?*** (pl. *Jak zmiana klimatu wpływa na biedne kraje?*), EURACTIV, 2016 – *www.bit.ly/klimat_bieda*.

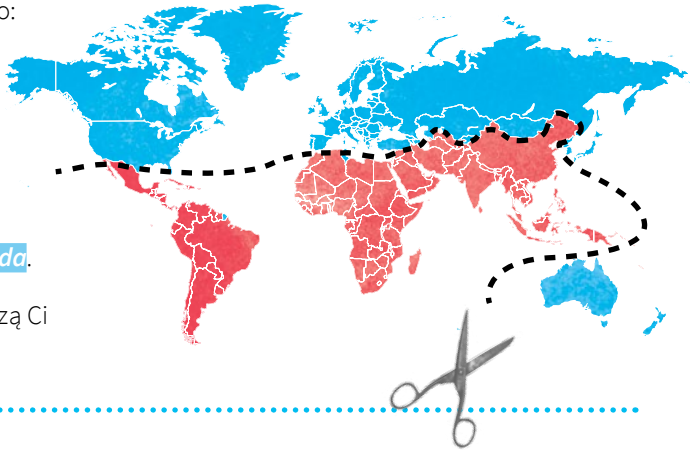

Jakie wnioski przychodzą Ci do głowy?

Globalna Północ i Południe wpływają na siebie w złożony sposób. Działania na poziomie lokalnym i narodowym w jednej części świata mogą wpływać na inny, odległy kraj. Zapoznaj się z video Grupy Zagranica o relacjach pomiędzy tymi częściami świata: ***Pomagamy czy szkodzimy? O relacjach między krajami rozwiniętymi a krajami globalnego Południa***, Grupa Zagranica, 2016 – *www.bit.ly/GZ_czypomagamy*.

ZADANIE - WSPÓŁZALEŻNOŚCI

Zmiana klimatu to złożona kwestia. Przyczyny i skutki zmiany klimatu tworzą złożoną sieć powiązań i wzajemnie na siebie wpływają. Istnieją również współzależności pomiędzy państwami zaliczanymi do globalnego Południa i globalnej Północy.

Pracując w grupie projektowej, stwórzcie mapę myśli, w której zbierzecie wszystkie dotychczas poznane przyczyny i konsekwencje zmiany klimatu.

Przygotujcie się do ćwiczenia: duży arkusz papieru i post-ity - 2 kolory karteczek lub markerów (możecie również wykorzystać tablicę).

Spiszcie wszystkie dotąd poznane **przyczyny** zmiany klimatu, **konsekwencje** środowiskowe, gospodarcze i społeczne.

Naklejcie pierwsze dwie kartki na arkusz i zastanówcie się, czy jakoś na siebie wpływają. Strzałką i +/- możecie określić „co wpływa na co" i czy jest to wpływ pozytywny czy negatywny.

Następnie doklejajcie kolejne kartki i znajdujcie nowe połączenia, aż wykorzystacie wszystkie kartki.

Na koniec zaznaczcie dwoma kolorami, czy dany element dotyczy bardziej globalnego Południa (np. susze) czy globalnej Północy (np. emisja CO_2).

Na koniec zastanówcie się, co dotyczy w większym stopniu globalnego Południa, a co globalnej Północy. **Czy konsekwencje zmiany klimatu ponoszą głównie ci, którzy się do niej przyczyniają?**

Wybierz się w podróż po różnych miejscach na ziemi z ***S.O.S. dla Świata – WWF*** (dostępny na platformie *player.pl*) i zobacz, jak pogarszanie się warunków środowiskowych wpływa na ludzi w różnych częściach świata. Zalecamy rozpoczęcie od odcinka: ***Ginące wyspy***, WWF Polska, 2011 – *www.bit.ly/ginacewyspy*.

NOTATKI

Spisz tutaj najważniejsze rzeczy, których dowiedziałaś/dowiedziałeś się do tej pory – to miejsce na Twoje własne opinie i refleksje (lub **narysuj** – Ty tutaj tworzysz). Co Cię **zaskoczyło**? Szczególnie zaciekawiło?

POLECANE

Więcej na temat zmiany klimatu dowiesz się na zajęciach w szkole, jak i z wielu innych źródeł, takich jak książki, artykuły, wywiady, wykłady, filmy czy krótkie video. **Zachęcamy Cię do zgłębiania tematu**. Zapisz zagadnienia lub osoby, które zainteresowały Ciebie najbardziej. O jakich tematach chciałbyś/chciałabyś się dowiedzieć więcej?

- ***Zmienić świat raz jeszcze. Jak wygrać walkę o klimat***, Tomasz Szymon Markiewka, Wydawnictwo Czarna Owca, 2021
- ***Świat na rozdrożu***, Marcin Popkiewicz, wyd. Sonia Draga, 2013
- ***Młodzieżowy Strajk Klimatyczny***, ruch społeczny będący częścią globalnej inicjatywy Fridays for Future - ***www.bit.ly/msk_earth***
- ***Naomi Klein***, dziennikarka, pisarka i aktywistka społeczna
- ***Greta Thunberg***, szwedzka nastoletnia aktywistka klimatyczna

Proponujemy Ci zapoznanie się z kilkoma interesującymi materiałami w obszarze zmiany klimatu. Dopisz również swoje propozycje:

JA I KLIMAT

Co czujesz, myśląc o zmianie klimatu? Z czego to wynika? Jakie emocje budzi w Tobie **zmiana klimatu**? Co możesz z tym zrobić? To co tu wpiszesz, możesz pozostawić dla siebie lub podzielić się z osobami w Twojej grupie.

Zjawisko zmiany klimatu należy do grupy „trudnych zagadnień globalnych". Część ludzi neguje jego istnienie, część wpada w klimatyczny pesymizm i traci nadzieję na możliwość zmiany.

Zachęcamy Cię do przyjrzenia się własnym odczuciom i porozmawiania o nich z koleżankami i kolegami.

Pamiętaj, aby wykorzystywać swoje zaangażowanie i troskę o klimat **w działaniu**. Zastanów się, co możesz zrobić, sam/sama lub w grupie, by sytuacja klimatyczna uległa polepszeniu. Warto działać, uczyć się i angażować we wspólne przeciwdziałanie zmianie klimatu, zamiast tracić energię na snucie czarnych scenariuszy. Zajrzyj do publikacji ***Emocje jako twoje supermoce. Przewodnik po emocjach na (nie)zwyczajne czasy*** *https://bit.ly/PrzewodnikPoEmocjach*.

DIAGNOZA

Diagnoza = poznanie społeczności, do której kierujecie projekt.

W każdej, nawet najlepiej zorganizowanej i najfajniejszej miejscowości są rzeczy, które można poprawić w obszarze zmiany klimatu. Pomyślcie, co powinno zmienić się w Waszej okolicy: miasteczku, wsi, dzielnicy czy ulicy. Dzięki diagnozie dowiecie się, co Wasi szkolni koledzy, koleżanki, nauczyciele i nauczycielki, sąsiedzi oraz sąsiadki myślą i wiedzą na temat zmiany klimatu. Diagnoza to również czas na wysłuchanie potrzeb i oczekiwań osób, do których kierujecie projekt.

Jak Ty postrzegasz swoją okolicę, co chciałbyś/chciałabyś w niej zmienić? Czy jest miejsce, w którym chcesz działać?

KROK 1

Dopisz kolejne trzy pytania dotyczące świadomości i potrzeb mieszkańców i mieszkanek w obszarze zmiany klimatu.

KROK 2

Podziel grupę na mniejsze, 2-osobowe zespoły. Przeprowadźcie sondę wśród conajmniej 30 mieszkańców i mieszkanek, na temat zmiany klimatu. Rozmawiajcie z osobami w różnym wieku.

KROK 3

Podsumujecie wspólnie wyniki sondażu na tablicy lub flipcharcie. Zliczcie odpowiedzi zebrane przez wszystkie pary oraz spiszcie usłyszane pomysły i potrzeby.

KARTA SONDAŻU

PYTANIE	ODPOWIEDZI											
	TAK			NIE			NIE WIEM		
	do 20 lat	20-50 lat	po 50 r.ż.	do 20 lat	20-50 lat	po 50 r.ż.	do 20 lat	20-50 lat	po 50 r.ż.
Czy w Twojej miejscowości odczuwalna jest zmiana klimatu?									
Czy zmiana klimatu wpływa tak samo na wszystkich?									
Co można zrobić na rzecz Waszej najbliższej okolicy?									

JAK WYOBRAŻASZ SOBIE ŚWIAT ZA 30 LAT?

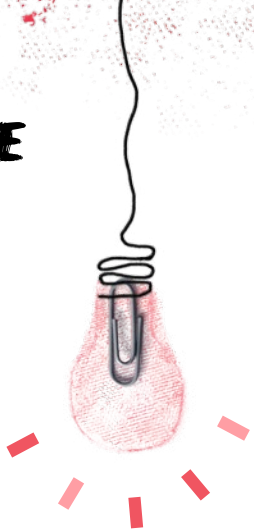

Co możesz zrobić, aby wizja Twojego wymarzonego świata się spełniła?

TEMAT PROJEKTU

wybrany przez całą grupę

Skompletowaliście grupę projektową, poznaliście swoje mocne strony, umiejętności i potrzeby. Dowiedzieliście się więcej na temat zmiany klimatu i różnych jej obszarów. Następnie przeprowadziliście diagnozę lokalną, jak i mieliście okazję zidentyfikować to, co Was najbardziej interesuje i na czym Wam zależy. Jesteście doskonale przygotowani do rozpoczęcia realizacji projektu!

PIERWSZE ZADANIE ⇨ Wybór tematu projektu. Wspólnie z grupą wykonaj ćwiczenie ***Latające plakaty***: *https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt*.

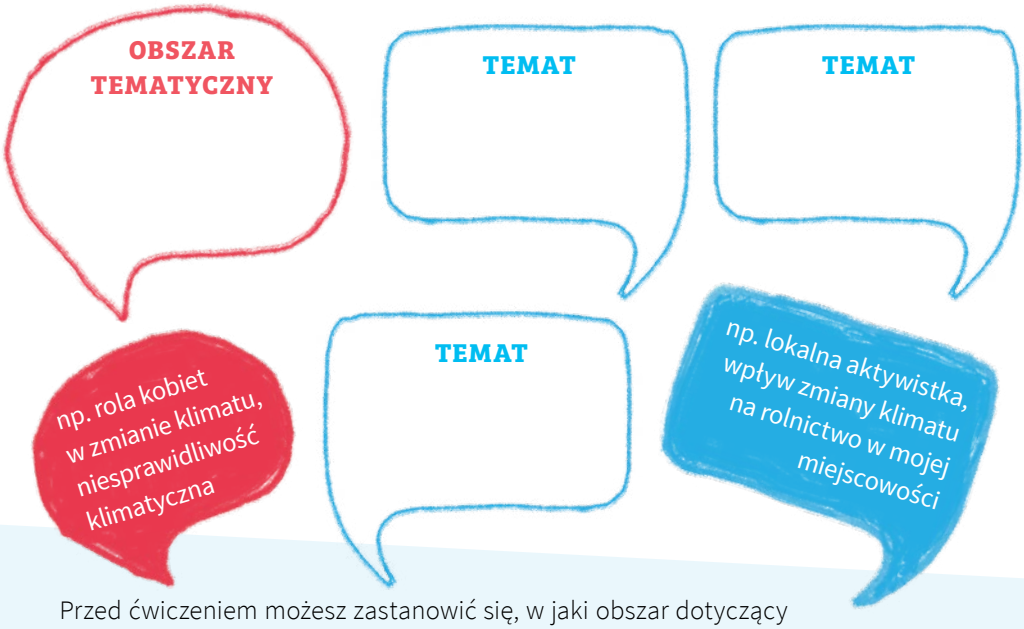

Przed ćwiczeniem możesz zastanowić się, w jaki obszar dotyczący zmiany klimatu chciałbyś/chciałabyś najbardziej się zaangażować w tym projekcie. Następnie spisz najbliższe Ci tematy w tym obszarze. W dalszej części planera zastanowisz się, jaki będzie cel Waszego projektu, a także, jaki typ działań wybierzecie (i do kogo). Możecie też wykonać ćwiczenie „Jaki temat?", które wspiera w wyborze tematu projektu młodzieżowego.

CEL PROJEKTU

Cel **odpowiada na problem lub potrzebę**, który udało Wam się zidentyfikować. To stwierdzenie/wizja, które opisują, **co chcecie, aby Wasz projekt osiągnął** w dłuższej perspektywie. Osiągnięcie wyznaczonego celu powinno skutkować rozwiązaniem problemu lub **zmianą zastanej sytuacji na lepszą**.

Na spotkaniu grupy projektowej przeprowadźcie dyskusję i porozmawiajcie o następujących kwestiach:

- Jakie problemy i potrzeby udało nam się zidentyfikować po przeprowadzonej diagnozie?
- Jakie są nasze potrzeby przy realizacji projektu?
- Do jakiej grupy chcemy skierować działania projektowe?
- Co chcemy zmienić?
- Co zamierzamy osiągnąć?
- Czego chcemy się nauczyć?

Po przeprowadzonej dyskusji w grupie spiszcie:

LISTĘ POTRZEB:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

NAJWAŻNIEJSZY PROBLEM:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PRZYKŁADY CELÓW SPOŁECZNYCH I OSOBISTYCH:

Cel społeczny: uświadomienie uczniom i uczennicom szkoły oraz społeczności lokalnej kwestii konsekwencji społecznych zmiany klimatu.

Cel osobisty: nauka obsługi wydarzenia na Facebooku, nabycie umiejętności tworzenia plakatów i organizowania wydarzeń.

Projekt kampanii edukacyjnej w najbliższym otoczeniu, o konsekwencjach zmiany klimatu dla różnych grup społecznych i sposobach poprawienia sytuacji.

Wiecie już, co jest ważne i ciekawe dla Was jako grupy oraz co jest ważne dla mieszkańców Waszej miejscowości.

PORA NA CEL PROJEKTU

Cel powinien być dla Was zrozumiały oraz realistyczny, a poza tym konkretny i sformułowany w formie efektu, a nie działania.

CEL PROJEKTU:

Tu wpiszcie Wasz cel:

.....

Więcej inspiracji znajdziecie w przewodnikach:

- ***Przewodnik po klimatycznych redakcjach szkolnych***: *https://bit.ly/PrzewodnikPoRedakcjach*,
- ***Przewodnik po kampaniach***: *https://bit.ly/PrzewodnikPoKampaniachDebatach*.

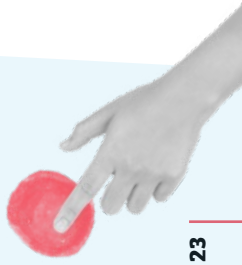

DZIAŁANIA PROJEKTOWE

Kiedy już wiecie, co chcecie osiągnąć i do kogo kierujecie swoje działanie, zastanówcie się nad **konkretnymi pomysłami**. Za pomocą ***burzy pomysłów*** wypiszcie takie, które Waszym zdaniem są możliwe do wykonania oraz ciekawe na tyle, abyście chcieli się w nie zaangażować. Ćwiczenie na zebranie pomysłów: ***Generator pomysłów*** *https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt*.

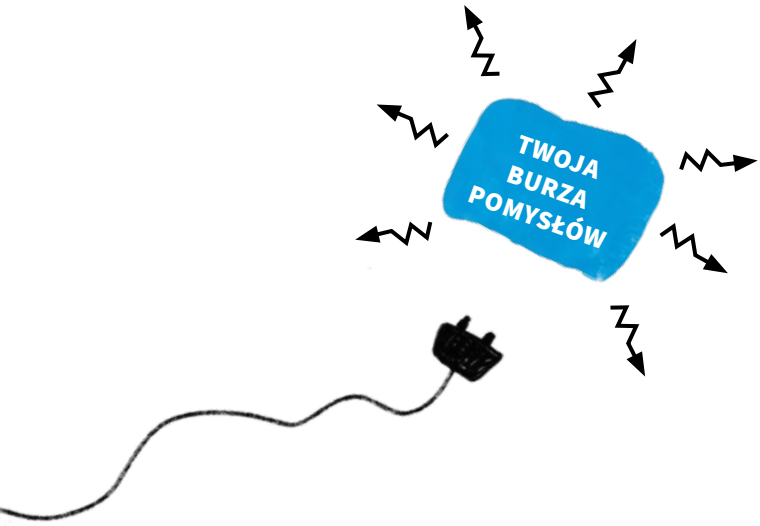

Przykłady projektów młodzieżowych w obszarze zmiany klimatu znajdziecie na *https://globalna.ceo.org.pl/materialy/* wybierając materiał „dobra praktyka" i temat „klimat".

PLANOWANIE DZIAŁAŃ

Po zebraniu pomysłów spiszcie je w jednym miejscu. Przyjrzyjcie się całą grupą, jakie pomysły na działania udało Wam się zgromadzić – wykreślcie te, które się powtarzają. Zastanówcie się, czy łączą się one w jakiś sposób z działalnością Waszej szkoły i zainteresowaniami Waszej grupy. Kiedy na liście będziecie mieli do kilkunastu pozycji, wykonajcie ćwiczenie ***Kwiatki projektowe*** *https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt*.

DZIAŁANIA		
DZIAŁANIA NR 1	**DZIAŁANIA NR 2**	**DZIAŁANIA NR 3**

Następny etap to stworzenie harmonogramu. **Harmonogram** to ważny element planowania projektu, uwzględniający podział obowiązków. Spisaliście już swoje działania – jeżeli działanie jest złożone, można je rozbić na kilka mniejszych zadań. Do każdego zadania przypiszcie chętną osobę (a najlepiej dwie), która będzie za nie odpowiedzialna. Pomoże Wam w tym ćwiczenie ***Działania na start***: *https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt*.

Może się Wam wydawać, że pewne działania, np. przygotowanie wykresów czy tworzenie strony internetowej projektu, są typowo „męskie". Nic bardziej mylnego, a takie myślenie prowadzi do utrwalania stereotypów. Zadbajcie o to, by każda osoba tworząca zespół wskazała, jakie ma talenty i w czym chce się sprawdzić.

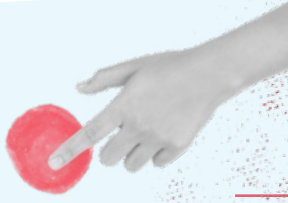

Obróć widok o 90 stopni

HARMONOGRAM

Harmonogram zadań możecie uzupełnić w planerze, *https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt*, jak i stworzyć w dużym formacie i zawiesić w miejscu Waszych spotkań. Regularnie kontrolujcie, co udało Wam się zrobić (co jest już za, a co jeszcze przed Wami) – nazywamy to monitorowaniem zadań. Dzięki temu będziecie na bieżąco śledzić przebieg działań i tym samym będziecie wiedzieć, które z nich wymagają jeszcze pracy, przy których są opóźnienia, a które poszły znacznie szybciej, niż planowaliście.

DZIAŁANIE	ZADANIE	OSOBY ODPOWIEDZALNE (UCZNIOWIE I UCZENNICE)	TERMIN	INFORMACJE O WYKONANIU

PUNKT KULMINACYJNY

Zastanówcie się również, jak mogłaby wyglądać kulminacja Waszego projektu – moment, gdy publicznie zaprezentujecie efekty Waszej pracy.

Najlepiej połączyć uroczysty moment w projekcie z jakimś świętem lub wydarzeniem. Datę możecie wybrać w Ekokalendarzu: *https://www.ekokalendarz.pl/*. Finałem Waszego projektu i okazją do prezentacji efektów jest wydarzenie z udziałem zaproszonych osób, np. projekcja filmowa, lekcje, wykłady połączone z wydarzeniem lub odsłonięcie muralu. Kulminacja może też mieć inny charakter, np. opublikowanie stworzonego materiału w mediach lokalnych i na stronach internetowych (np. video, tekst, audio).

ZADBAJCIE O PROMOCJĘ:

Promocja każdego wydarzenia ma ogromne znaczenie; więcej na ten temat na stronie: *https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt*.

WYBIERZCIE WYDARZENIE,

z którym połączycie uroczyste działania w Waszym projekcie (datę uwzględnijcie w harmonogramie):

.....

.....

.....

Narzędzia internetowe ułatwiające koordynację i realizację projektu, opisaliśmy dla Was w narzędzioniku *https://globalna.ceo.org.pl/material/narzedziownik/*.

PREZENTACJA EFEKTÓW

Elementem organizowania finału jest spisanie **programu wydarzenia**.

Całą grupą **stwórzcie duży plan działania – na tablicy lub flipcharcie** (wzór poniżej). Uwzględnijcie kolejność działania minuta po minucie. Wypiszcie, co będzie się działo na wszystkich etapach, np. kto zaprosi uczestników i uczestniczki, kto zarezerwuje sale, przygotuje materiały, umieści publikacje na stronie internetowej. Jakie aktywności zaplanujecie dla osób, które wezmą w nich udział?

Jeśli w dniu wydarzenia nie wszystko pójdzie po Waszej myśli – nie panikujcie. Wspierajcie się w pracy i spróbujcie zaimprowizować z uśmiechem na ustach!

W PLANERZE SPISZ DZIAŁANIA PRZYPISANE DO CIEBIE (I TWOJE REFLEKSJE, NOTATKI):

TYTUŁ WYDARZENIA, DATA:				
GODZINA	DZIAŁANIE	MIEJSCE	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	NOTATKI/ UWAGI

WIZUALIZACJA. Zanim naprawdę zorganizujecie wydarzenie, możecie przeprowadzić ćwiczenie ***Zwizualizujmy to***: *https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt*.

DOKUMENTACJA PROJEKTU

Dokumentujcie swoje działania na różnych etapach realizacji projektu – notatki i zdjęcia przydadzą się nie tylko do promocji tej jednej inicjatywy, ale również będą pomocne w celu uwiarygodnienia swoich doświadczeń w oczach potencjalnych sojuszników i sojuszniczek przy okazji organizowania kolejnych wydarzeń.

Ciekawy sposób dokumentacji znajdziecie w ćwiczeniu ***E-książka projektu***: *https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt*.

Tu możecie stworzyć własną E-książkę (więcej w narzędziowniku): *www.bookcreator.com*.

FORMULARZ RELACJI Z PROJEKTU

Nie zapomnijcie także o wysyłaniu do nas swoich relacji. Stwórzcie relacje (wzór obok) i wprowadźcie ją na padlet. Link otrzymacie od nauczyciela/nauczycielki.

TYTUŁ PROJEKTU:
GRUPA PROJEKTOWA:
CEL PROJEKTU:
OPIS DZIAŁAŃ:
DOŁĄCZONE MATERIAŁY:

Relacje chętnie umieścimy na naszych stronach: *https://globalna.ceo.org.pl* oraz *www.facebook.com/edukacjaglobalnaCEO/*.

REFLEKSJA

Gdy zrealizujecie już wszystkie działania w projekcie i będziecie po prezentacji Waszego projektu, warto zadbać o spędzenie kilku chwil na indywidualnej refleksji. Możesz spisać (lub zobrazować) odpowiedzi na te (lub własne) pytania:

- Co Ciebie zaskoczyło w czasie realizacji projektu?
- Jak pracowało Ci się w grupie?
- Czego się nauczyłeś/nauczyłaś?
- Czego się nie spodziewałaś/spodziewałeś?
- W jaki sposób zmieniłeś/zmieniłaś swoje podejście do ochrony klimatu?
- Co jeszcze zrobię, by dbać o klimat?
- .....
- .....

.....

.....

.....

.....

EWALUACJA, CZYLI PODSUMOWANIE

Po przeprowadzeniu osobistej refleksji, czas na ewaluację, czyli podsumowanie projektu w grupie projektowej – odpowiedzi możecie zapisać wspólnie na tablicy lub flipcharcie:

- Co udało się nam osiągnąć?
- Jak pracowało nam się w grupie?
- Czego się nauczyliśmy jako grupa?
- Co zrobilibyśmy inaczej następnym razem?

(MIEJSCE NA WASZE PYTANIA)

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Na koniec niech każdy i każda z Was kolejno dokończy zdanie „**Nasz projekt uważam za sukces, ponieważ...**”. Odpowiedzi zapiszcie na dużym plakacie. Nie zapomnijcie ustalić, jak będziecie świętować swój sukces! Pomysłów może być wiele, np. wieczór filmowy, wycieczka, piknik.

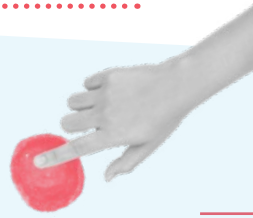

PLANY

Jeśli rozpiera Was energia, pomyślcie o przyszłości już teraz! Spiszcie wszystkie pomysły, które przychodzą Wam do głowy – wrócicie do nich, jak tylko trochę odpoczniecie. Dobrym punktem wyjścia będą również **pomysły zgromadzone na etapie przygotowań**. Wróćcie do zapisków zgromadzonych przy okazji ćwiczeń ***Generator pomysłów*** oraz ***Kwiatki projektowe***, zastanówcie się, czy któryś z wcześniej odrzuconych pomysłów ma potencjał na realizację. **Teraz możecie więcej – macie już doświadczenie oraz sojuszników i sojuszniczki**. A więc do dzieła!

Jeżeli chcielibyście swoje doświadczenie i wypracowane dobre praktyki zebrać w jednym miejscu, wykonajcie ćwiczenie ***Przepis na udany projekt***: ***https://bit.ly/PratyczneNarzędziaProjekt***.

BIBLIOGRAFIA

- ***Młodzi w Akcji***, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2017: *https://angazuj.ceo.org.pl/material/mlodzi-w-akcji/*
- Film ***Jak zrealizować projekt edukacyjny***, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2016: *https://angazuj.ceo.org.pl/material/jak-zrealizowac-projekt-edukacyjny/*
- ***Emocje jako twoje supermoce. Przewodnik po emocjach na (nie) zwyczajne czasy***, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2021: *https://bit.ly/PrzewodnikPoEmocjach*
- ***Klimatyczne ABC. Interdyscyplinarne podstawy współczesnej wiedzy o zmianie klimatu***, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2021: *https://klimatyczneabc.uw.edu.pl/*
- Filmy Centrum Edukacji Obywatelskiej o klimacie: *https://bit.ly/CEOFilmyKlimat*
- Strona internetowa Centrum Edukacji Obywatelskiej, poświęcona edukacji globalnej: *https://globalna.ceo.org.pl/*
- Portal o zmianie klimatu ***Nauka o klimacie***: *https://naukaoklimacie.pl/*

Niniejszy materiał został przygotowany w ramach programu ***Klimat to temat! Perspektywa kobiet***, i zaktualizowany w ramach programu ***1Planet4All-Razem dla klimatu!*** których organizatorem jest Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Projekt ***Klimat to temat! Perspektywa kobiet*** był finansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Projekt ***1Panet4All-Razem dla klimatu!*** jest finansowany ze środków Unii Europejskiej.

CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ

polska pomoc

Wydawca:
Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa
tel. 22 825 05 50
www.ceo.org.pl

Warszawa 2022, Wydanie II

Autorka: Justyna Zamojda
Aktualizacja: Marta Jackowska-Uwadizu
Redakcja: Elżbieta Krawczyk
Opracowanie graficzne i skład: Joanna Kamińska, Maciej Panas

ISBN: 978-83-66150-41-6

Planer. ***Podejmij wyzwanie - zaplanuj działanie!*** *jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.*

Strona internetowa programu:
www.globalna.ceo.org.pl

Publikacja w wersji elektronicznej jest dostępna na stronie:
https://bit.ly/PlanerPodejmijWyzwanie.